

Tekst 1

Iben Krogsdal: "Rutine"*Novelle, 2000**Rutine*

¹ Hun stiger på bussen. Hun er kortklippet og i anorak. Der er intet opsigtsvækkende ved hende. Hun er bare så almindelig, hun er der bare, som en trivial bevægelse. Hun sætter sig i højre side af bussen, på sidste ledige sæde, mellem alle institutionsbørnene. Hun hedder sikkert Inga. En midaldrende dame i mylderet, hverken ung eller gammel, nærmest neutral.

⁵ Hun placerer sit lille indkøbsnet på skødet og kigger ud af vinduet, mens hun er helt stille. Hårene i nakken former sig som savtakker over anorakkens nedslåede hætte. Hverken pænt eller særlig grimt.

Bussen udfører sin rutine. Kører fra stoppested til stoppested som den skal, og klokkeslettet passer hver gang den standser på vej mod midtbyen. Inden længe er alle sæder fyldt op.

¹⁰ Bussen holder lige om hjørnet. En lille klump nye passagerer trænger frem langs de besatte sæder. Man lægger straks mærke til den fedeste af dem. En vaklende gigant. Hendes joggingset spænder sig som en stor kropsformet tønde rundt om hendes uhyggeligt store legeme. Hun stavrer fremad, mens hendes lår skraber mod hinanden, og fedtfolderne på ryggen vibrerer geléagtigt under joggingtrøjen. Man sidder og får ondt af det blå stof.

¹⁵ Den fede stiller sig ud for Inga. Pruster af anstrengelse, støtter sig udmattet til holdestangen foran sædet. Hun vender sig om for at sikre sig, at der ikke er flere tomme pladser. Så kigger hun på Ingas indkøbsnet. Undersøgende og fjernt på samme tid. Et skarpt lysskær gør hendes ansigt hvidglødende. Små kolonier af blinkende svedperler formerer sig ned over panden.

²⁰ Bussen passerer bygning efter bygning. Ruten mod midtbyen er labyrintisk, man kan blive svimmel af at tænke på den. Inga med den røde anorak har lænet sig en lille smule ind til vinduet, væk fra den fede krop, som står faretruende nær med en hævet arm bue som åbningen til en voksende, mørkeblå svedplamage. Inga ser væk. Følger de tilbagelagte strækninger som en film. Af og til lukker hun øjnene. Som om hun ikke har set den fede.

²⁵ Så meget hvid hud, adskillige kvadratmeter, hvis man bredte det ud. En krop bygget op af klistrede klumper, for stor til at bære sin egen vægt. Hele tiden ved at vælte. Når bussen gør et ryk, krammer den tykke holdestangen med begge hænder, mens kroppen skvulper fremad mod bussens retning, i en hurtig retlinet bevægelse, og hun trækker ansigtet sammen, fletter rynker omkring øjnene, lider tydeligt under sin oprejste tilstand og kroppens

³⁰ tyngde. Hun trænger til at sidde ned. Hun er for fed til at stå op. Inde bag brysterne kæmper hjertet indædt.

Inga skeler til den fedes side. Forsigtigt, da hun tror, ingen ser det. Blikket scanner figuren, måler størrelsen, ender ved fødderne. Små fødder i damesko med antydningen af hæl. Man kan se væmmelsen som en svag skælven i hendes skuldre. I måden, hun hurtigt

³⁵ trækker blikket til sig, da den fede pludselig ser på hende. Man kan se, at Inga tænker sit.

Lugten er ikke til at undgå. Muligvis er den blandet med andres svedlugte, men ingen kan være i tvivl om, hvem hovedkilden er. Efterhånden triller dråberne ned bag den fedes ører og glinser på ansigtshuden, der ikke længere er hvid, men arrigrød. Hovedet ligner en stor hævelse. Man kan kun lige ane et menneske inden i den. Hun snyder sig til at kigge ud

⁴⁰ gennem sin masse.

Man kan se det tydeligt. Inga tror måske, hun kan skjule det, men det kan hun ikke. At hun betragter damen. At hun ikke kan få øjnene fra hende. Hendes hænder piller afledende ved indkøbsnettet. For hun har øjne i nakken, øjne allesteder, alle bussens sæt af øjne, der stirrer i forskellige retninger og krydser hinandens baner som laserlinjer, man
45 ikke kan se.

Kedelige Inga kan ses af alle, men hun giver sig ikke. Hun overlader ikke pladsen til den tykke. Kunne aldrig drømme om det.

Solen står skråt ind ad vinduerne i bussens højre side. Tilsyneladende er alle upåvirkede af den stigende temperatur - kun den fedes lidelser tiltager minut for minut. Man kan se
50 det på hendes sammenbidthed. Ansigtsskuløren der blusser. Kinderne der udskiller væsker i bliststore kugler. Fedtet i hende, det fedt som er hende, er ved at smelte, det stiger op gennem huden som flydende margarine, der drypper fra hende, og hun kan ikke gøre noget. Hånden, der har fat i holdestangen skifter stilling hele tiden, knohullerne stiger og synker langs stangen. Hun hiver i joggingsættets halsåbning for at få luft ned til brysterne. Stak-
55 kels luft, er det eneste man tænker.

Hvor mange kilo om dagen spiser sådan en kæmpekvinde mon? Mens hun med sin vægt presser sin bilkasofa mod gulvtæppet, og øjnene drukner i fjernsynsskærmen, mens dagen stykkes sammen af morgen-tv, formiddags-tv, så middagssøvn, så ind på AF¹ og svede, hjem og spise igen, se tv, proppe fedtfingrene i knasende poser med chips og fami-
60 lieguf, så blunde. Fantasere, stikke fingrene i et hul nederst nede og pille sig til den mest afskyelige form for orgasme. Så ikke vaske fingre, det er der for langt til badeværelset til. Så sove, og vokse mens man sover. Blive pumpet op i søvne, så man vralter endnu værre den næste dag. Og den næste.

Hun har lakeret neglene. For hvem? Der er noget ufatteligt latterligt over fede damer,
65 der foretager den slags handlinger. Om man fatter dem. De skulle hellere tage sig sammen, skrumpe, langsomt, suge sig selv indad og blive til ingenting. Det er på en måde patetisk at smykke sådan en krop. At gøre opmærksom på den.

Inga lyner sin anorak op og retter lidt på håret. Hun skæver til den fede dame. Hun ser udmattelsen i det store legeme, den fedes fortvivlede blik, overkroppen der ånder tungt
70 og højt, mens svedplamagen er vokset ned over brysterne. Men Inga giver sig ikke. Ikke på vilkår. Hun lader som om hun ikke ser det bønfyldte blik i den fedes øjne. Hun ser på uret, hun ser på vinduesglasset, hun ser på gader og butiksvinduer og plakatsøjler med meddelelser, hun ikke kan nå at læse. Hun lukker øjnene. Hun har ret til at blive siddende. Inga ved, det ikke er hendes ansvar at tykke mennesker møver sig ind i busser, hvor de
75 ikke kan tåle at stå oprejst. Man kan ikke forvente, at folk lægger mærke til den slags. Andre har også brug for at sidde i bussen og slappe af. At blunde sådan lidt midtvejs gennem dagen.

Pludselig begynder den fede dame at pruste sært. Hun lyder som en blanding af hest og savlende køter. Nærmest raller. Hun falder frem mod Ingas sæde, og deres ansigter nær-
80 mer sig hinanden. Inga vender hovedet.

Jeg kan se, hun har lukkede øjne, eller foregiver at have det. Selvfølgelig har hun ikke det. Hun begynder at undre mig. Hun er sejere, end man skulle tro. Hun har ikke tænkt sig at lade sig mærke med noget. Hun er rå.

¹ AF: Arbejdsformidlingen

Utroligt, så forbandet udspekulerede kvinder kan være. Helt almindelige husmødre i røde
 85 anorakker med så meget satan i sig. Udadtil så perfekte, så korrekte, man bemærker dem
 knap, men når man så først begynder at granske dem nøjere, vælter deres modbydelig-
 heder frem, man forstår, hvor stædige de er. At de slet ikke er flinke. Flinkheden er bare
 deres forklædning. Hende her, hun er utrolig. Hun betaler altid for sine varer, selvfølgelig.
 Hun har orden i økonomien. Hun betaler sine regninger, og hun holder sine unger med
 90 rent tøj hver dag. Hun kan smøre jordens mest forudsigelige madpakke på under fire
 minutter. Hun er god til at beregne portionsstørrelser. Har kogeboøger med små tilskrevne
 notater. En digital køkkenvægt. Fast damefrisør, fast frisørtid hver anden måned. Er der
 myrer på gulvet i køkkenet, udrydder hun dem med spraygift eller tager dem i en hån-
 vending med støvsugeren. Er der nogen i hendes kvarter, der har råbt for åbent vindue,
 95 ved hun det altid. Hendes tonefald er tit forarget. Men hende, hende har man ikke noget
 at udsætte på. Og går den, så går den. I tyve minutter har hun ignoreret den fede dames
 lidelser. Imponerende evne at have. KZ-Inga. Gad vide, hvor meget der skal til. Hvornår
 hun overgiver sig til situationen. Viser lidt medfølelse for sit medmenneske.

Damen kan nærmest ikke stå længere. Solen langer hende stive lussinger, hver gang en
 100 bygning passerer og åbner for formiddagshimlen. Hun lukker øjnene og ser ud til at kun-
 ne besvime hvert øjeblik. Brysterne ruller under joggingtrøjen. Børnene ænses hende
 ikke. Det er bare mig, i sædet bagved, og Inga, der er vidner til hendes udmattelsesproces.
 Hun er ved at brænde op. Men Inga! Hun stirrer ud ad vinduet uden at fortrække en mine.
 Hun lader som om hun ikke ser, hvordan damen lider. Det er fandeme for meget. Hvor er
 105 det egentlig for meget.

Det er det, man kan se. Mennesket i en nøddeskal. Altid sig selv nærmest. En mester i
 lusk og selvoptagethed. Jeg kan se det i den her fru Korrekt. Det er sådan nogen som
 hende, hr. Jesus ikke tolererede. Det er præcis sådan nogen, Vorherre ikke kunne drøm-
 me om at lukke ind i paradiset. Han smækker døren i for hende med at brag, så hendes
 110 gråsprængte frisur kommer i uorden og hun kommer til at bide sig selv i læben. Men alt
 for sent. Hun er gennemskuet af de højere magter. Tænk, og hun aner det ikke selv. Hun
 ser bare gader og biler og støv på sit latterlige lille indkøbsnet. Få centimeter fra hende
 er den fede ved at opgive ævret. Hun kan falde om på bussens gulv inden for sekunder.
 Utroligt, hvad man skal være vidne til. Hvis man ser sig for. Man sidder bare på sit sæde
 115 og får det serveret.

Omsider falder hun. Med et dumpt bump på gulvet. Den rallende kæmpekvinde har åbne
 øjne. Nogen råber. Buschaufføren standser øjeblikkeligt og forlader sit førersæde. Han
 småløber ned ad gangen og bøjer sig over den store krop. Nogen råber på en ambulance.
 Alle institutionsungerne sidder med store måbende øjne og kigger på skikkelsen på gul-
 120 vet. Et par af dem begynder at småpylre.

Jeg holder skarpt øje med Inga. Interessant at se, hvordan hun nu reagerer.

Hun rejser sig op og tager sig til brystet af forskrækkelse. Indkøbsnettet dingler under
 hendes ene hånd.

- Jamen det var dog ... udbryder hun.

125 Hun er god til at lyde bange. Og helt overrasket. Det er kun mig, der kan gennemskue
 hende. Jeg kender hende godt, jeg fornemmer, at jeg har set hende helt ind i dybet af sjæ-
 len, eller hvad det hedder, og jeg ved, at hun ved, at hun kunne have gjort noget. Men hun
 sad bare der og spillede ligeglad. Hun sad bare der og var sig selv nok. Iskold.

De bærer damen ud. Hun trækker vejret, er der nogen der siger. Hun har bare fået hede-
¹³⁰ slag. Hun skal nok klare den.

Hun er båret ud, og bussen fortsætter på sin rute. Næste stop er endestationen. Inga rejser sig i god tid og går frem langs sæderne, mens hun kigger ud ad vinduerne. Jeg rejser mig også op og følger efter hende.

Nu står jeg lige bagved hendes skuldre. Kan næsten røre ved hendes savtakke-
¹³⁵ kehair. Har lyst til at fortælle hende, hvor led jeg egentlig er ved hende. At jeg foragter hende. At jeg aldrig har set noget lignende. Den fede var trods alt et menneske.

Men jeg siger ikke noget. Jeg stiger af bussen og står lidt på fortovet og sunder mig.

Retter en anelse på slipset. Måske skulle man skrive en roman engang.